แผนบริหารความเสี่ยงต่อการทุจริต
ของ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

จัดทำโดย : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

มีนาคม 2566

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต หากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลเสียต่อหน่วยงาน ซึ่งยากแก่การหาสาเหตุที่แท้จริง ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องวางแผนบริหารจัดการไว้ล่วงหน้าเสมอ ดังนั้น การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงาน และเป็นเจตจำนงของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ และสามารถตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

สทศ. จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตใน สทศ. โดยคัดเลือกกระบวนงาน จำนวน 1 กระบวนงาน ตามกรอบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต 3 ด้าน คือ (1) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (2) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และ (3) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ (โครงการจัดซื้อจัดจ้าง) รวมทั้งกำหนดมาตรการ กิจกรรม และแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตใน สทศ. และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงต่อการทุจริต ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
มีนาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
1. การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต	4
2. ความหมาย “ความเสี่ยงต่อการทุจริต”	4
3. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต	4
4. วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริต	
4.1 การระบุความเสี่ยง	5
4.2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	5
4.3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	6
4.4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	7
4.5 แผนบริหารความเสี่ยง	8

1. การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต เป็นมาตรการป้องกันการทุจริตที่สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในหน่วยงานได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการทุจริต ตลอดจนการเสริมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของหน่วยงาน ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในหน่วยงาน ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในหน่วยงานจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการของหน่วยงานจะไม่มีการทุจริต หรือโอกาสที่เกิดการทุจริตมีน้อยกว่าการไม่มีมาตรการป้องกัน หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าหน่วยงานที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการ วางแผนป้องกันไว้ล่วงหน้า โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

2. ความหมาย “ความเสี่ยงต่อการทุจริต”

ความเสี่ยงต่อการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การใช้อำนาจในตำแหน่งและหน้าที่ และการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารทรัพยากรภาครัฐ

3. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต

ขอบเขตของการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558)

(2) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

(3) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ (โครงการจัดซื้อจัดจ้าง)

4. วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริต

การดำเนินการของ สทศ. ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริต เริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนงานต่าง ๆ อธิบายรูปแบบพฤติการณ์ เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต วิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ วิเคราะห์ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และนำมากำหนดมาตรการ กิจกรรมและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตใน สทศ. ที่มีประสิทธิภาพ

4.1 การระบุความเสี่ยง

ประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ด้าน

☐ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

☐ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

☑ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ (โครงการจัดซื้อจัดจ้าง)

ชื่อกระบวนงาน/งาน จ้างเช่าบริการระบบ (Cloud Service) พร้อมวงจรสื่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต (Disaster Recovery Site) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

ชื่อหน่วยงาน.....สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).....
ผู้รับผิดชอบ คณะทำงานดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและการส่งเสริมคุณธรรม
โทรศัพท์.....02-217-3800.....

Know Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงต่อการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
1.	การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง		✓

4.2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

● สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

● สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

● สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนงานที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

● สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1.	การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง		✓		

4.3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

<u>ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง</u>

ระดับ 3 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ 2 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ 1 หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

<u>ระดับความรุนแรงของผลกระทบ</u>

ระดับ 3 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ 2 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ 1 หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ 3 SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง 2 มิติ

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
1.	การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	2	2	4

ตารางที่ 3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	✓	

ตารางที่ 3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	1	2	3
การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง		✓	

4.4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		อ่อน	พอใช้	ดี
การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	พอใช้		✓	

4.5 แผนบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนงาน	รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ	การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้างปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	คณะกรรมการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จะซื้อหรือจ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	1. กำหนดบุคคลในการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จะซื้อหรือจ้างให้ชัดเจนและครอบคลุมลักษณะของงาน ในคำสั่งการแต่งตั้งกรรมการฯ 2. กำกับติดตามและตรวจสอบการจัดทำร่างขอบเขตฯ	ต.ค. 65 – ก.ย. 66	คณะทำงานดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและการส่งเสริมคุณธรรม